

[I] Bij de stichting van de Vrije Universiteit

In dit hoofdstuk wil ik drie thema's aansnijden die voor een goed be- 19
grip van de geschiedenis van de theologische faculteit aan de vU be-
langrijk zijn. Ik begin met enige opmerkingen over de 'sovereini-
teit in eigen kring', waarmee Kuiper een staatsrechtelijke verantwoor-
ding gaf van de stichting van de vU. Daarna besteed ik aandacht aan
Kuypers opvatting van theologie, die aanzienlijk verschilde van wat ge-
bruikelijk was. En ten slotte ga ik in op het probleem van de schriftkri-
tiek, een probleem dat Kuiper in het bijzonder heeft beziggehouden.
Met zijn positiekeuze op deze terreinen wilde Kuiper een alternatief
bieden voor wat gangbaar was in zijn dagen. Alleen tegen de achter-
grond daarvan kan de geschiedenis van de theologische faculteit wor-
den begrepen.

SOEVEREINITEIT IN EIGEN KRING

Kuiper opende de Vrije Universiteit met een oratie over de 'soverei-
niteit in eigen kring'. Daarmee verantwoordde hij de stichting van de
vU vanuit staatsrechtelijk perspectief.¹ Deze leer is een uitwerking en
nadere doordenking van de reformatorische grondgedachte over de
soevereiniteit Gods. Hij is Heer over alles en allen, en alle aards gezag
is afgeleid gezag. Deze macht oefent God uit in diverse maatschappe-
lijke verbanden, door Kuiper 'kringen' genoemd. Aan elke kring heeft
God een eigen levenswet toegekend. Zo is heel het maatschappelijk
leven aan God onderworpen. Een van de door Kuiper onderscheiden
kringen is die van universiteit en wetenschap.

Aards gezag is *gespreid* gezag. God heeft de volheid van zijn gezag
niet aan een enkele kring toevertrouwd, maar aan allerlei kringen. Dit
alles lag volgens Kuiper 'in de ordening der schepping' besloten. De
staat heeft daarbij tot taak het volksleven te houden 'binnen de palen
van het recht' en de minderheden te beschermen. Hij moet de publie-